

Information om kriminalforsorgen

Til kommuner og andre samarbejdsparter

Information om kriminalforsorgen

- Til kommuner og andre samarbejdsparter

I dette informationshæfte finder du information om rammerne for kriminalforsorgens arbejde. Du kan læse om:

- Lovgrundlag og domstyper: Ubetingede domme, betingede domme, kombinationsdomme og foranstaltningsdomme
- Kriminalforsorgens organisering og opgaver
- Hyppigt anvendte termer i kriminalforsorgen

Hvis du ønsker yderligere information, kan du rette henvendelse til en lokal samarbejdspartner i kriminalforsorgen eller til et af kriminalforsorgens områdekontorer.

Du kan finde kontaktinformationer på [Kriminalforsorgens hjemmeside](#)

Kriminalforsorgens organisering og opgave

Kriminalforsorgens opgave er at fuldbyrde straf og medvirke til at begrænse kriminalitet. Kriminalforsorgen driver de danske fængsler og arresthuse og fører tilsyn med dømte i frihed.

Kriminalforsorgen hører under Justitsministeriets ressortområde, og Direktoratet for Kriminalforsorgen er kriminalforsorgens øverste instans. Kriminalforsorgen er inddelt i fire områder, som hver ledes af et områdekontor. Områdekontoret refererer direkte til direktoratet, og har til opgave dels at sikre den daglige drift i områdets institutioner, arrester, fængsler, pensioner og KiF, og dels at implementere nye tiltag i praksis.

Kriminalforsorgen består af 25 institutioner med tilhørende institutionsledelser, som i det daglige er ansvarlige for driften af et antal arrester, fængsler, pensioner og KiF-enheder.

Nedenfor kan du læse om følgende institutionstyper og afsoningsformer:

- Arrest
- Fængsel
- Pension
- Fodlænkeafdelinger
- Kriminalforsorgen i Frihed (KiF)

Arrest

I arresterne er den primære opgave at håndtere varetægtsfængslede. Arbejdet består blandt andet i at tage hånd om varetægtsarrestanternes forhold under indsættelsen, herunder orientere relevante myndigheder, når varetægtsarrestanten bliver indsat, og at iværksætte beskæftigelsestiltag, hvis varetægtsarrestanten ønsker det. Varetægtsarrestanter har *beskæftigelsesret* men ikke *beskæftigelsespligt* under varetægtsfængsling.

Beskæftigelsesret betyder, at den indsatte ikke har pligt til at være beskæftiget. Den indsatte skal dog tilbydes beskæftigelse ud fra beskæftigelsesretten. *Beskæftigelsespligt* betyder, at den indsatte er forpligtet til at være beskæftiget i hvad der svarer til 37 timer - medmindre det vurderes, at den indsatte kun er i stand til at være beskæftiget i færre timer, fx en indsat med nedsat funktionsniveau. Hvis den indsatte afviser at lade sig beskæftige, trækkes dette fra vedkommendes indkomst under indsættelsen. Dette gælder både for varetægtsarrestanter og for afsonere.

Kriminalforsorgen laver handleplaner for varetægtsfængslede. Ifølge varetægtsbekendtgørelsen har kriminalforsorgen pligt til at samarbejde med kommunen om varetægtsarrestanternes personlige og sociale forhold, hvis der er behov for det.

Fængsel

Afsonere indkaldes til afsoning i enten et *lukket fængsel* eller et *åbent fængsel*. I kriminalforsorgen er det en mindre gruppe af afsonere, som afsoner dele af eller hele deres dom i en arrest. Der gælder delvist samme regler for dem som for varetægtsfængslede, dog har afsonere andre pligter og

rettigheder. Dette afhænger bl.a. af længden på dommen. Har afsoneren været varetægtsfængslet frem til domsafsigelsen, sker overflytningen til et fængsel typisk kort tid efter ankefristens udløb. Afsonere i lukkede fængsler har mere restriktive forhold og rammer end afsonere i åbne fængsler, hvilket bl.a. skyldes sikkerhedsmæssige hensyn.

Indsættelse

Når afsoneren bliver indsat til afsoning gennemføres en modtagelsesprocedure. Her bliver afsonerens forhold afdækket med henblik på at planlægge afsoningen. Afsoningen planlægges med udgangspunkt i afsonerens *kriminogene behov*. Det vil sige, de behov, som der er forskningsmæssig belæg for at fokusere på, hvis en persons kriminalitetsrisiko skal mindskes (*The Psychology of Criminal Conduct*, James Bonta 2016).

De kriminogene behov bliver identificeret i en risiko- og behovsvurdering. Kriminalforsorgen anvender risiko- og behovsvurderingsredskabet LS/RNR, som fokuserer på klientens niveau af risiko, behov og modtagelighed (*The Psychology of Criminal Conduct*, James Bonta 2016). Risiko- og behovsvurderingen udarbejdes i forbindelse med modtagelsen af klienten, og på den baggrund laves der en afsonings- og handleplan for indsættelsen. Koordineringen af handleplanen med klientens kommune skal allerede ske i forbindelse med indsættelsen og senest i perioden frem til løsladelsen. Handleplanen bliver løbende opdateret og evalueret gennem afsoningstiden, og behovet for at koordinere med klientens kommune vurderes undervejs.

Afsonere i åbne fængsler har efter en vis periode mulighed for bl.a. at forlade fængslet over en weekend. Tilsvarende kan afsonere efter en individuel vurdering få tilladelse til at deltage i uddannelse og beskæftigelse uden for fængslet.

Uddannelses- og beskæftigelsesmuligheder

Afsonere har beskæftigelsespligt hvilket varetægtsfængslede ikke har.

Indsatte kan være beskæftiget med uddannelse, arbejde, programvirksomhed eller misbrugsbehandling. Indsatte har eksempelvis mulighed for at arbejde på værksteder inden for brancherne: Træ, metal, tekstil, produktionskøkken, landbrug og montagearbejde. Der tilbydes desuden forskellige uddannelsesforløb, så som fx HF, FVU, AVU, AMU, EUD og FGU. Både afsonere og varetægtsfængslede i kriminalforsorgens institutioner har mulighed for at deltage i undervisning og aflægge prøver. Endelig tilbydes programvirksomhed, som eksempelvis gruppeforløb, med fx fokus på vredeshåndtering og forebyggelse af vold.

Beskæftigelsespligten gælder i udgangspunktet i 37 timer om ugen, medmindre sundhedsmæssige forhold taler mod det. Det kan variere, hvad der udbydes i de forskellige fængsler og arrester.

Pension

Afsonere kan i forlængelse af en indsættelse få tilladelse til at blive udstationeret til en pension og afsonere resten af dommen der. Udstationeringer til pensioner sker typisk for afsonere med længerevarende domme i slutningen af deres afsoning. Formålet med en udstationering er at opnå

en gradvis overgang tilbage til friheden. På pensionerne bor også afsonere med tilladelse til alternativ afsoning uden for et fængsel (i daglig tale ”§78-anbragte”).

Afsonerens vilkår for at bo på pensionen er som at bo i en egen bolig, og ofte har afsonerne folkeregisteradresse på pensionen. Afsonerne er underlagt pensionens regelsæt om blandt andet at indgå i beskæftigelse og at overholde ude- og hjemmetider.

Der udarbejdes også handleplaner for tiden på en pension, og kriminalforsorgen har pligt til at kontakte kommunen for vurdering af behovet for koordinering af handleplanen myndighederne imellem.

På to af kriminalforsorgens pensioner, er der familiehuse, hvor afsonere kan placeres sammen med sine børn.

Oplysninger fra kommunerne kan inddrages i vurderingen af, om en afsoner kan blive udstationeret på en pension. Derfor skal du som sagsbehandler i kommunen være opmærksom på, om kommunen har viden om afsoneren, som kan tale for en udstationering, og viderebringe det til kriminalforsorgen.

Fodlænkeafdelinger

Fodlænkeafdelinger er de enheder, der varetager sager om fodlænke. Fodlænke er en afsoningsform, som en klient kan ansøge om, hvis pågældende er idømt en dom på seks måneder eller mindre og har personlige og sociale forhold der taler for det, herunder stabile boligforhold at afvikle afsoningen i. Klienten skal desuden vurderes egnet til at kunne overholde reglerne for afsoning med fodlænke, fx aftaler om ude- og hjemmetid samt afholdenhed fra alkohol og euforiserende stoffer under afsoningen. En afsoner i fodlænke har i udgangspunktet beskæftigelsespligt under afsoningen, hvilket betyder, at pågældende skal være i beskæftigelse. Kriminalforsorgen har kontakt med arbejdsgiveren forud for og under afsoningen for at kontrollere, om klienten efterlever sin beskæftigelsespligt ved at møde og udføre arbejdet det aftalte sted. Hvis klienten ikke indgår i ordinær beskæftigelse, kan et aktiveringsforløb iværksættes i samarbejde med kommunen og udgøre den påkrævede beskæftigelse under afsoningen.

KiF

Kriminalforsorgen i Frihed (KiF) varetager tilsyn med betingede dømte, foranstaltningsdømte og prøveløsladte klienter. Du kan læse mere om domstyperne i næste afsnit.

KiF udarbejder handleplaner for alle tilsynsklienter, og som udgangspunkt også risiko- og behovsvurderinger af alle klienter med en tilsynsvarighed på over fire måneder. Risiko- og behovsvurderingen ligger til grund for vurderingerne i klienternes handleplaner og prioriteringen af indsatserne under tilsynet.

Klienter i tilsyn skal møde til løbende tilsynssamtaler med en sagsbehandler. Klienter der i risiko- og behovsvurderingen vurderes til en mellem til høj risiko for at begå ny kriminalitet, bliver fulgt med tilsynsmodellen *MOSAİK*. *MOSAİK* er en struktureret tilsynsmodel, hvori der gennemføres

systematiske øvelser med klienten med fokus på at fremme prosocial adfærd og nedbringe risikoen for recidiv. Du kan læse mere om risiko- og behovsvurderingen (*LS/RNR*) i sidste afsnit i dette hæfte.

Klienten kan være idømt vilkår om samfundstjeneste, som skal afvikles sideløbende med tilsynssamtalerne. Som et særvilkår fastsat ved retten, kan klienten også være pålagt at skulle undergive sig behandling mod eksempelvis misbrug af euforiserende stoffer. Dette vilkår efterleves typisk ved, at klienten deltager i et behandlingsforløb hos en kommunal misbrugsenhed sideløbende med tilsynssamtaler i KiF.

Foranstaltningsdømte er i tilsyn hos KiF, mens psykiatrien varetager den behandlingsmæssige del af dommen.

Lovgrundlag og domstyper

Lovgrundlag

Kriminalforsorgen udøver sin praksis med at fuldbyrde domme efter bestemmelserne i straffuldbyrðelsesloven. For de varetægtsfængslede sker det i henhold til varetægtsbekendtgørelsen. Hertil kommer visse bestemmelser i retshåndhævelsesloven, straffeloven og retsplejeloven. Klienterne i kriminalforsorgen bliver desuden rådgivet efter relevant lovgivning inden for socialområdet, eksempelvis serviceloven, ligesom de bliver henvist til at søge vejledning hos andre myndigheder.

Varetægt

Varetægtsfængsling sker, når politiet mistænker en borger for en kriminel handling, som vil give en straf på halvandet år eller mere, eller hvis der er høj risiko for, at borgeren vil lægge hindringer for efterforskningen. Det er en dommer, der beslutter, om en borger skal varetægtsfængsles. Borgere, der er varetægtsfængslet, er i politiets varetægt og er dermed politiets ansvar. Opgaver der er forbundet med selve varetægten, varetages af kriminalforsorgen i henhold til varetægtsbekendtgørelsen, jf. *bekendtgørelsen om ophold i varetægt*, nr. 107 af 30/01/2019.

Under en varetægtsfængsling er der en høj grad af kontrol, eksempelvis er der sjældent mulighed for telefonisk kommunikation og ingen adgang til internettet. Den varetægtsfængslede kan desuden være underlagt brev- og besøgskontrol.

Kriminalforsorgen fuldbyrder fire typer af domme:

- Ubetinget dom
- Betinget dom
- Kombinationsdom
- Foranstaltningsdom

Ubetinget dom

Hvis en dom er ubetinget, skal hele dommen afsones i udgangspunkt i et fængsel. Afsoneren kan prøveløslades efter at have afsonet halvdelen eller to tredjedele af dommen, hvis forskellige vilkår er opfyldt. Størstedelen af alle prøveløsladelser sker efter afsoning af to tredjedele af dommen.

Når en afsoner bliver prøveløsladt sker det typisk med et vilkår om at være i tilsyn hos KiF. Overtrædes vilkårene for prøveløsladelsen, foretager kriminalforsorgen en vurdering af, om klienten skal genindsættes til afsoning i fængsel den resterende del af dommen.

Betinget dom

En betinget dom skal ikke afsones, hvis den dømte overholder de vilkår i dommen, der er fastsat af retten. Foruden vilkår om at undergive sig tilsyn af kriminalforsorgen i en given periode, kan klienten være pålagt vilkår om samfundstjeneste og eventuelle særvilkår om fx at indgå i misbrugsbehandling.

Overtræder klienten vilkårene i den betingede dom, bliver klienten indberettet til retten, der vurderer, om klienten skal afsone den resterende del af dommen.

Kombinationsdom

Med en kombinationsdom er en del af dommen ubetinget, mens en del af dommen er betinget af vilkår. Det betyder, at den dømte skal afsone den ubetingede del i udgangspunktet i et fængsel, hvorefter vedkommende skal efterleve vilkårene i den betingede del af dommen på fri fod underlagt tilsyn. Overtrædes vilkårene, skal den dømte også afsone den betingede del af dommen i fængsel.

Foranstaltningsdom

En foranstaltningsdom idømmes typisk efter en forudgående retspsykiatrisk mentalobservation, som konkluderer, at klienten vurderes uegnet til straf, fordi klienten på gerningstidspunktet har været sindssyg eller i en tilstand forårsaget af mangelfuld udvikling, svækkelse eller forstyrrelse af psykiske funktioner. Klienten idømmes i stedet en foranstaltningsdom, som betyder at pågældende skal indgå i et behandlingsforløb i psykiatrien med tilsyn af kriminalforsorgen.

En foranstaltningsdom kan være med en fastsat længstetid eller uden en længstetid. Det afhænger bl.a. af kriminalitetens art og klientens historik. En længstetid varer 2-5 år, og i den periode er klienten underlagt foranstaltningsdommen. Kriminalforsorgen kan i samarbejde med den behandlingsansvarlige overlæge lade klienten indlægge på psykiatrisk afdeling i henhold til dommen, hvis det vurderes nødvendigt for at forebygge ny kriminalitet. Det sker typisk, hvis klientens psykiske tilstand forværres.

Hyppigt anvendte termer i kriminalforsorgen

Kriminalforsorgen anvender en række termer, som kan være relevante at kende i forbindelse med myndighedssamarbejdet. Få her en forklaring på følgende termer:

- Besøgs- og brevkontrol ("B&B")
- Fuldbyrkelse af dom
- Handleplaner
- Løsladelsesformer (prøveløsladelse og løsladelse på endt straf)
- RNR og LS/RNR
- Udgangsformer (udgang, frigang og udstationering)

Besøgs- og brevkontrol ("B&B")

Hvis en person bliver varetægtsfængslet, kan pågældende blive underlagt besøgs- og brevkontrol. Besøgs- og brevkontrol betyder, at den indsattes post og breve samt eventuelle besøgende bliver kontrolleret af personalet i arresthuset. Formålet er at sikre, at der ikke sker ind- og udsmugling eller andet strafbart under varetægtsfængslingen.

Fuldbyrkelse af dom

Fuldbyrkelse af dom betyder, at den dømte påbegynder sin afsoning i et fængsel, møder til en samtale i Kriminalforsorgens afdeling i Frihed (KiF) eller til samfundstjeneste.

Handleplan

Handleplanen er det gennemgående redskab til systematisk sagsbehandling af klienters forløb i kriminalforsorgen. Handleplanen indeholder en beskrivende del, en vurderende del og afslutningsvis en indsatsdel, som beskriver relevante aktiviteter under klientens afsoning. I handleplanen tages der også stilling til, om der er behov for koordinering med relevante myndigheder.

Løsladelsesformer

Prøveløsladelse

I udgangspunktet kan alle indsatte der har modtaget en dom med minimum 30 dage tilbage i fængslet prøveløslades, hvis de opfylder betingelserne for prøveløsladelse. Flertallet af prøveløsladte får vilkår om tilsyn, hvilket betyder, at de i en periode fra løsladelsen skal være under kontrol af kriminalforsorgen og modtage støtte til at komme i gang i samfundet igen.

De fleste indsatte bliver løsladt, når de har afsonet to tredjedele af straffen, men man kan også løslades, når halvdelen af straffen er afsonet, hvis særlige forhold taler for det, eller hvis den indsatte har gjort en særlig indsats for det.

Prøvetid

Når en indsat bliver prøveløsladt, fastsættes en prøvetid – som oftest på to år. Hvis den prøveløsladte begår ny kriminalitet i prøvetiden, vil resten af straffen kunne indgå i en ny samlet

straf. Overtræder den prøveløsladte betingelserne for prøveløsladelsen i prøvetiden, kan det få konsekvenser i form af en advarsel, ændrede betingelser for tilsynet, eller den dømte kan blive genindsat i fængsel, hvis der er risiko for fornyet kriminalitet.

Benådning

Benådning sker kun i ekstraordinære tilfælde.

Løsladelse på endt straf

Løsladelse på endt straf betyder, at den indsatte har udstået sin fulde straflængde og kan forlade fængslet eller institutionen. Der bliver ikke sat nogle vilkår eller krav om tilsyn i forbindelse med løsladelsen. Kriminalforsorgen har ingen kontakt til klienter, der er løsladt på endt straf.

Særvilkår

Klienter kan i forbindelse med prøveløsladelse eller en betinget dom pålægges særvilkår. Særvilkår betyder, at den klient skal opfylde nogle særlige betingelser i forbindelse med tilsynet. Det kan f.eks. være personer med misbrugsproblematikker, der pålægges at følge misbrugsbehandling i tilsynsperioden eller en ung, der skal følge en planlagt uddannelsesplan. Et særvilkår kan være betinget eller ubetinget. Et eksempel kunne være en klient, der løslades med et særvilkår om behandling for misbrug af euforiserende stoffer. Hvis vilkåret er betinget, betyder det, at klienten skal følge behandlingen, hvis tilsynsmyndigheden vurderer, det er nødvendigt. Hvis vilkåret er ubetinget, betyder det, at klienten konsekvent skal følge et behandlingsforløb.

Kriminalforsorgen fører tilsyn med, om klienten overholder særvilkårene. Hvis vilkårene overtrædes, kan det betyde, at KiF indberetter klienten for vilkårsovertrædelse med henblik på, at reststraffen skal afsones i fængsel.

Modtagelsesprocedure

Ved indsættelse i en arrest eller et fængsel, skal der gennemføres en modtagelsesprocedure, hvor den indsatte personlige og sociale forhold afdækkes. Ved afsoning i et fængsel, bliver der gennemført en risiko- og behovsvurdering, som anvendes til at udarbejde en afsoningsplan. Når modtagelsesproceduren er gennemført, oprettes der en handleplan for klientens videre forløb.

Personundersøgelse

I en personundersøgelse afdækkes en persons personlige og sociale forhold. Det sker med henblik på at vurdere, om personen er egnet til at indgå i tilsyn af kriminalforsorgen og at overholde relevante vilkår og særvilkår, fx at afvikle samfundstjeneste og deltage i misbrugsbehandling.

Personundersøgelser indgår i en dommers vurdering af en sag inden domsafsigelsen.

Det er anklagemyndigheden, der anmoder kriminalforsorgen om at udarbejde personundersøgelser. Det sker som et led i behandlingen af en sag forud for et retsmøde. Målgruppen for personundersøgelser er alle sigtede under 25 år, og sigtede, hvor det forventes, at hele eller dele af dommen vil være betinget med tilsyn eller hvor der forventes at ske tiltalefrafald.

RNR og LS/RNR

RNR er betegnelsen for kriminalforsorgens fælles tilgang til resocialisering. RNR er en forkortelse af det engelske *Risk, Need, Responsivity*. – tre kriminalpræventive principper, der på dansk kaldes *Risiko, Behov og Modtagelighed*.

Risikoprincippet handler om, *hvem* der bør gennemgå en forebyggende indsats mod tilbagefald til kriminalitet. Jo højere risiko for tilbagefald en klient har, des mere intensiv skal indsatsen være.

Behovsprincippet handler om, *hvad* den forebyggende indsats skal indeholde for at medvirke til at mindske klientens risiko for tilbagefald.

Modtagelighedsprincippet handler om, *hvordan* de forebyggende indsatser mod tilbagefald skal gennemføres, så klienten bedst kan tage dem til sig og drage nytte af dem.

Udover at have til formål at nedbringe klienternes risiko for tilbagefald til kriminalitet, sikrer brugen af de tre principper om risiko, behov og modtagelighed også optimal ressourceanvendelse. Kriminalforsorgen målretter nemlig ressourcer og indsatser til de klienter, der har størst risiko for tilbagefald.

LS/RNR er betegnelsen for selve risiko- og behovsvurderingen. Vurderingen danner grundlag for den individuelt tilpassede indsats, som kriminalforsorgen, i samarbejde med klienten, skal iværksætte for at støtte klienten i at undgå tilbagefald til kriminalitet.

RNR-termer

Generelle kriminogene behov

Der er otte centrale risiko- og behovsfaktorer, som generelt påvirker en persons risiko for tilbagefald. Det kaldes de "generelle kriminogene behov". Behovene bliver undersøgt i en samtale med personen, hvor flere spørgsmål om hver faktor besvares. Desuden indgår eksisterende viden om pågældende person i undersøgelsen. De otte centrale risiko- og behovsfaktorer er: *Kriminalitetshistorik, antisocialt mønster, prokriminell holdning og tænkning, omgangskreds, familie- og parforhold, uddannelse og/eller beskæftigelse, fritid og alkohol og stofproblemer.*

Risikofaktorer

De otte centrale risikofaktorer beskrives nærmere i nedenstående skema. Forkortelserne, der er angivet i parentes, bliver anvendt i risiko- og behovsvurderingen og kan derfor optræde i handleplanerne, som kriminalforsorgen udarbejder.

<i>Kriminalitetshistorik (KH)</i>	<i>Her afdækkes klientens fortid med antisocial adfærd. Der er vægt på, hvor tidligt og hvor meget adfærden har været til stede - hvor stærkt er mønstret. Kriminalitetshistorikken er en statisk faktor.</i>
--	---

Antisocialt mønster (AM)	<i>Her afdækkes klientens personlighedsmønster præget af impulsivitet, ringe selvkontrol, aggressivitet, manglende konsekvensberegning, konfliktfyldte relationer mv.</i>
Prokriminell holdning og tænkning (PHT)	<i>Her afdækkes klientens holdninger, værdier og overbevisninger i forhold til kriminel aktivitet, retssystemet mm.</i>
Omgangskreds (OM)	<i>Her afdækkes netværk og dets eventuelle prokriminelle påvirkning.</i>
Familie og parforhold (FP)	<i>Faktoren fokuserer på betydningen af den interpersonelle relation mellem barn/forældre eller partner/partner.</i>
Uddannelse og/eller beskæftigelse (UB)	<i>Her afdækkes klientens uddannelse og/eller tilknytning til arbejdsmarkedet.</i>
Fritid (FR)	<i>Her afdækkes det, hvorvidt klienten indgår i prosociale, strukturerede fritidsaktiviteter.</i>
Alkohol- eller stofproblemer (ASP)	<i>Her afdækkes det, hvorvidt klienten har eller har haft alkohol- eller stofproblemer og konsekvenserne heraf.</i>

Specifikke kriminogene behov

”Specifikke kriminogene behov” vedrører en klients personlige problemer, der kan have et kriminogent potentiale. Det kan fx være mangelfulde færdigheder i problemhåndtering og selvkontrol, mangelfulde sociale færdigheder mm. Det kan også være lovovertræderens kriminalitetshistorik, dvs. seksuelle overgreb, fysiske overgreb og andre former for antisocial adfærd.

Modtagelighed

Når der foretages en risiko- og behovsvurdering af en klient, skal klientens modtagelighed også vurderes. Her ser man på hvilke individuelle forhold, der skal være opmærksomhed på i tilrettelæggelsen af indsatsen for at sikre mest mulig læring hos klienten. Det kan fx være klientens alder, sprog, motivation, køn, læringsstil osv.

Prioritering af konkrete indsatser

En risiko- og behovsvurdering resulterer i en risiko- og behovsprofil. Profilen viser, hvilke faktorer der udgør en risiko for, at en klient falder tilbage i kriminalitet. Medarbejderen prioriterer og iværksætter de indsatser, der mest effektivt forebygger et eventuelt tilbagefald.

Udgangsformer (udgang, frigang og udstationering)

Når en dømt har været i fængsel i et stykke tid kan vedkommende søge om **udgang** til at besøge familie, venner eller fx deltage i møder med kommunen.

Hvor lang tid der går, før den dømte kan komme på udgang, afhænger af længden på fængselsstraffen, og om der har været disciplinære problemer under indsættelsen.

Frigang betyder, at den indsatte kan bevæge sig ud fra fængslet på bestemte aftalte tidspunkter. Det kan fx være for at deltage i undervisning uden for fængslets mure, således at den indsatte opholder sig uden for fængslet i undervisningstiden, men opholder sig i fængslet/arresthuset i fritiden.

Udstationering betyder, at den indsatte afsoner på en af kriminalforsorgens pensioner og dermed opholder sig uden for fængslet/arresthuset i såvel undervisningstiden som fritiden. Formålet med udstationering er blandt andet at sikre, at indsatte med lange fængselsstraffe får mulighed for en gradvis tilbagevenden til samfundet. Det kan også være, at helbred eller relationen til børn taler for det.